Commissie voor de
milieueffectrapportage

Kavelbesluiten I en II Hollandse Kust (zuid)

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

31 oktober 2016 / projectnummer: 3091

1. Oordeel over de milieueffectrapporten

De Wet windenergie op zee maakt de opschaling van windenergie op zee mogelijk en introduceert het zogenaamde 'kavelbesluit'. In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark op zee gerealiseerd mag worden. Op basis van een tender wordt later bepaald welke partij de subsidie en vergunning krijgt voor het realiseren van een windpark. Het Rijk heeft de Commissie[1] gevraagd te adviseren over de juistheid en de volledigheid van de informatie in beide milieueffectrapporten (MER'en) die zijn opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de kavels I en II in het windenergiegebied 'Hollandse Kust (zuid)'.

De Commissie is van oordeel dat beide MER'en alle essentiële informatie bevatten om besluiten over de kavels I en II te kunnen nemen waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen. Dit definitieve advies is nagenoeg gelijk aan het voorlopige advies van de Commissie van 14 juli 2016, waarin de zienswijzen nog niet waren betrokken.

In de MER'en is de bandbreedte onderzocht waarbinnen verschillende windturbineopstellingen en -types gerealiseerd kunnen worden zonder schadelijke gevolgen voor natuur en milieu. Daaruit blijkt dat door het voornemen afzonderlijk of in combinatie met andere projecten op de Noordzee zonder nadere mitigerende maatregelen onaanvaardbare effecten kunnen optreden voor onderwaterleven, vogels en vleermuizen. Om die reden zijn in de ontwerpkavelbesluiten mitigerende maatregelen en voorschriften vastgelegd. De Commissie acht voldoende onderbouwd dat met deze mitigerende maatregelen en voorschriften onaanvaardbare effecten kunnen worden voorkomen.

In beide MER'en is aangegeven dat de verwachting is dat eind 2016 besluitvorming plaatsvindt over de ontwikkeling van windenergie op Hollandse Kust tussen de 10 en 12 nautische mijl (Nm) uit de kust. Indien deze zone niet voor windenergie wordt aangewezen, dan heeft dat waarschijnlijk consequenties voor de ligging, grootte en invulling van de kavels I en II. Besloten is dit scenario niet te beschouwen, maar in dat geval een nieuw MER op te stellen.

In hoofdstuk 2 van dit advies worden aanbevelingen gedaan om de kwaliteit van de verdere besluitvorming over de kavels I en II te verbeteren. Ook zijn aanbevelingen voor toekomstige MER'en opgenomen. Waar relevant is een verwijzing naar de ingebrachte zienswijzen opgenomen.

[1] De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 3091 in te vullen in het zoekvak.

2. Aanbevelingen voor de verdere besluitvorming en toekomstige MER'en

De Commissie wil met onderstaande opmerkingen en aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming over de kavelbesluiten. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. Enkele aanbevelingen hebben betrekking op toekomstige MER'en voor windparken op zee.

2.1 Gevolgen voor de natuur

2.1.1 Vogels

Beide MER'en en Passende beoordelingen geven een goed beeld voor de gevolgen van het voornemen voor vogels. Naar oordeel van de Commissie is correct en navolgbaar onderbouwd dat beide kavelbesluiten geen ontoelaatbare effecten hebben op vogelpopulaties en de instandhoudingsdoelstellingen voor leefgebieden van vogels in Natura 2000-gebieden.

De Commissie wil één aandachtpunt benoemen dat relevant kan zijn voor toekomstige (kavel)besluiten. In het advies over de notitie R&D[2] heeft de Commissie aangegeven dat toetsing aan alléén de PBR (die zich richt op populaties) bij de beoordeling van de gevolgen voor specifieke Natura 2000-gebieden niet hoeft te volstaan. In beide MER'en is hier niet gedetailleerd op ingegaan. Dat acht zij voor de kavelbesluiten voor Hollandse Kust zuid niet bezwaarlijk[3] maar voor toekomstige kavelbesluiten zoals Hollandse Kust noord (belangrijk foerageergebied voor Kleine mantelmeeuwen van kolonies op de Waddeneilanden) verwacht de Commissie dat een nadere beoordeling nodig is.

- *De Commissie adviseert na te gaan of de huidige wijze van toetsing aan de instandhoudingsdoelstelling van Natura 2000-gebieden bij toekomstige kavelbesluiten verdere uitwerking behoeft.*

2.1.2 Zeezoogdieren

De geluidberekeningen zijn verricht met het Aquariusmodel. De Commissie merkt op dat uit ongepubliceerde metingen bij het Gemini windpark blijkt dat dit model mogelijk een onderschatting geeft van de daadwerkelijk optredende geluidniveaus op grotere afstand. In dat geval zijn de aantallen verstoorde bruinvissen groter dan op grond van de geluidberekeningen met het Aquariusmodel ingeschat. Ook bij de aanleg van windpark Luchterduinen zijn geluidmetingen verricht die inzicht kunnen geven in de betrouwbaarheid van het Aquariusmodel.

- *De Commissie adviseert ten behoeve van toekomstige MER'en voor windparken op zee het Aquariusmodel te valideren, en eventueel aan te passen aan de hand van de resultaten van geluidmetingen verricht bij de aanleg van de windparken Gemini en Luchterduinen.*

---

[2] In Bijlage 13 van de MER'en is aangegeven hoe het R&D-advies van de Commissie is gebruikt.

[3] Er wordt geen zodanige sterfte van Kleine Mantelmeeuwen of andere soorten vanuit een Natura 2000-gebied voorzien die noopt tot een nadere beoordeling.

De Commissie onderschrijft de in beide MER'en geconstateerde leemte in kennis wat betreft de dichtheden van zeehonden in de Noordzee. IMARES heeft in de afgelopen jaren additioneel zenderonderzoek verricht waarvan de resultaten nog niet zijn gebruikt voor dichtheidskaarten van zeehonden op de Noordzee. Dergelijke kaarten lijken met name van belang voor parken dicht bij de kust en bij de Waddenzee[4].

- *De Commissie adviseert ten behoeve van vervolg-MER'en voor kavelbesluiten deze zenderdata te gebruiken voor het verbeteren van de dichtheidskaarten van zeehonden op de Noordzee.*

2.2 Gevolgen voor scheepvaartveiligheid

In beide MER'en is gemeld dat nog niet duidelijk is wat de effecten van het windpark Hollandse Kust zuid zijn op het bereik en de betrouwbaarheid van de walradar van de havens van Rotterdam en het Noordzeekanaalgebied. Ook zijn geen maatregelen benoemd om eventuele negatieve effecten te mitigeren.

- *De Commissie adviseert voor de verdere besluitvorming de effecten voor de betrouwbaarheid van de walrader te onderzoeken en aan te geven met welke maatregelen eventuele negatieve effecten gemitigeerd kunnen worden.*

In Bijlage 14 is aangegeven wat de risico's voor passanten zijn bij doorvaart van de kavels. De Commissie merkt op dat hiervoor alleen het afbreken van rotorbladen als ongevalsoorzaak is meegenomen, terwijl ook aanvaring/aandrijving met een turbine kan leiden tot (dodelijke) ongevallen. De kans hierop wordt in Hoofdstuk 8 verwaarloosbaar klein geacht, maar tegelijkertijd wordt gesteld dat deze inschatting niet door middel van een berekening kan worden onderbouwd vanwege het ontbreken van de kansmodellen hiervoor[5].

- *De Commissie adviseert ten behoeve van toekomstige MER'en kansmodellen voor de risico's van aanvaring/aandrijving bij doorvaart van schepen < 24 meter te ontwikkelen, teneinde deze risico's op dezelfde kwantitatieve wijze te kunnen bepalen als nu reeds gedaan voor alle andere risico's voor scheepvaartveiligheid.*

[4] Ook in de zienswijze van Stichting Vrije Horizon wordt gewezen op het belang van verdere verbetering van dichtheidsinformatie van zeezoogdieren in het Noordzeegebied.

[5] In de zienswijze van de Nederlandse WindEnergie Associatie(NWEA) wordt ingegaan op een monitoring- en evaluatieprogramma dat aan een (eventueel) besluit voor doorvaart/medegebruik kan worden gekoppeld. Deze informatie kan ook worden gebruikt voor de verbetering van de (modelmatige) risicobeoordeling.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Ministerie van Economische Zaken; Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken en Minister van Infrastructuur en Milieu

Besluit: Kavelbesluiten I en II windenergiegebied 'Hollandse Kust (zuid)'

Categorie Besluit m.e.r.: Het kavelbesluit is nog niet opgenomen in het Besluit m.e.r.

Activiteit: Het oprichten van windparken op zee voor de Hollandse kust.

Bijzonderheden: Het bevoegd gezag heeft de Commissie eerder gevraagd, vooruitlopend op de ter inzagelegging, het MER al te toetsen. Haar bevindingen zijn weergegeven in haar advies van 14 juli 2016. In dit advies heeft zij het MER opnieuw getoetst met inachtneming van de ingebrachte zienswijzen.

Procedurele gegevens:
Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 28 januari 2016
Aankondiging start procedure: 28 januari 2016
Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 29 januari 2016 t/m 10 maart 2016
Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 5 april 2016
Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 21 april 2016
Voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 14 juli 2016
Toetsingsadvies uitgebracht: 31 oktober 2016

Samenstelling van de werkgroep:
Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:
dhr. ir. P. van der Boom
dhr. dr. G.P.J. Draaijers (secretaris)
mw. ir. Y.C. Feddes
dhr. prof.ir. H. Ligteringen
dhr. dr. G.W.N.M. van Moorsel
dhr. mr. C.Th. Smit (voorzitter)
dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:
Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken

die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie.

Betrokken documenten:
U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer 3091 in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres
A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl